

ETNINĖS KULTŪROS GLOBOS TARYBA
NUOTOLINIO POSĖDŽIO PROTOKOLAS

2021-03-22 Nr. TP-3

Vilnius

Posėdis įvyko 2021 m. kovo 9 d. 13 val. nuotoliniu būdu.

Posėdžio pirmininkė Dalia Urbanavičienė.

Posėdžio sekretorė Audronė Daraškevičienė.

Dalyvavo: Etninės kultūros globos tarybos (toliau – Taryba) pirmininkė dr. Dalia Urbanavičienė, EKG T nariai Nijolė Balčiūnienė, Sandra Daugirdienė, Ona Drobėlienė, Vilma Griškevičienė, Virginijus Jocys, Petras Kalnius, Kristina Kuprytė, Zita Mackevičienė, dr. Rasa Paukštytė-Šaknienė, dr. Lina Petrošienė, Jonas Rudzinskas, dr. Dalia Senvaitytė, dr. Loreta Sungailienė, Gita Šapranauskaitė, Juozas Šorys, Jonas Vaiškūnas, Rima Vasaitienė, dr. Daiva Vyčinienė, dr. Rūta Žarskienė. EKG T darbuotojai: Jolita Eidikonienė, Valia Skrodenienė, Asta Žernienė, Valdas Voveris, Audronė Daraškevičienė, Regina Mikštaitė-Čičiurkienė, Rimantė Galinienė, Valentinas Jazerskas, Jūratė Pancerova.

Kvorumas yra.

DARBOTVARKĖ:

1. Dėl kultūros dalies XVIII Vyriausybės programos įgyvendinimo plano projekte ir etninės kultūros vaidmens bendroje kultūros politikoje;
2. Dėl Muziejų įstatymo keitimo projekto Nr. XIIIIP-4429;
3. Dėl etnografinių regionų heraldinių ženklų įteisinimo;
4. Dėl siūlymo paskelbti Sūduvos metus 2022-aisiais;
5. Dėl regioninių tarybų siūlymų keisti Bendruosius regioninių etninės kultūros globos tarybos nuostatus dėl regioninių tarybų pirmininkų kadencijų;
6. Kiti klausimai.

Darbotvarkei pritarta bendru sutarimu.

1.SVARSTYTA. Kultūros dalis XVIII Vyriausybės programos įgyvendinimo plano projekte ir etninės kultūros vaidmuo bendroje kultūros politikoje.

D. Urbanavičienė informavo, kad Tarybos vardu 2021-02-15 buvo pateikta kritika dėl XVIII Vyriausybės programos įgyvendinimo plano (toliau – LRV planas) pirminio projekto. Po to per Seimo Kultūros komiteto nuotolinį posėdį Tarybos pirmininkė priminė šį raštą pabrėždama, kad LRV plano projekte labai trūksta dėmesio lietuviškoms tradicijoms ir apskritai lietuviybės puoselėjimui, o terminas *etninė kultūra* net nepaminėtas. Atsakant į šią pastabą kultūros ministras S. Kairys ir etninę kultūrą kuruojantis viceministras A. Vilčinskas padėkojo už pastabas ir patikino, kad ministerija siekia užtikrinti tiek lietuviybės, tiek etninės kultūros puoselėjimą, pastarąją siejant su nematerialiuoju kultūros paveldu. Tačiau D. Urbanavičienė pastebėjo, kad iš vėliau paskelbto patobulinto LRV plano projekto išbraukta dar daugiau (lyginant su pirminiu variantu) su lietuvių susijusių priemonių: pavyzdžiui, priemonės, susijusios su vietos tapatumo ugdymu, istorine atmintimi, užsienio lietuvių bendruomenėmis (joms skirtų priemonių iš viso nebeliko). Liko tik 4 su lietuviybės puoselėjimu susijusios priemonės: dvi – skirtos lietuvių kalbai, viena – istorinės atminties temoms, viena – reikšmingų datų paminėjimams. Terminas *etninė kultūra* neminimas, o dėmesys nematerialiam kultūros paveldui susitraukė iki Dainų švenčių įstatymo naujos redakcijos parengimo, už kultūros paveldo globą atsakingų institucijų pertvarkos ir į Lietuvos Nematerialaus kultūros paveldo sąvadą įtrauktų vertybių puoselėjimo planų kūrimo. Tai rodo, kad yra ignoruojamas lietuvių etninei kultūrai skirtas Etninės kultūros valstybinės globos pagrindų įstatymas ir jame numatyti įpareigojimai tiek Vyriausybei, tiek Kultūros ministerijai. Tuo tarpu LRV plano projekte tautinėms mažumoms skirtos net 3 reikšmingos priemonės (kurios būtų ne mažiau aktualios ir lietuvių etninei kultūrai): visokeriopai plėtoti tautinių mažumų kultūrų pristatymą, aktualizuoti tautinių mažumų kultūros paveldą, parengti naują Tautinių mažumų įstatymą.

D. Urbanavičienė informavo, kad EKG T darbuotojas V. Voveris susisiekė su Vyriausybės Strateginio planavimo komitetu ir aiškinosi, kaip buvo rengiamas LRV plano projektas. Gautame projekto pristatymo lydraštyje Vyriausybė teigė, kad neįtraukti į LRV planą, bet programiniams Vyriausybės įsipareigojimams svarbūs darbai bus įgyvendinti ministerijų lygio veiksmams, įtraukiant juos į atskirų ministerijų strateginius veiklos planus. Tačiau gilinant į Kultūros ministerijos parengtą strateginio veiklos plano (toliau KM SVP) projektą paaiškėja, kad ir jame visiškai nėra termino „etninė kultūra“. 2020 m. Seime svarstant Etninės kultūros plėtros valstybinės programos išbraukimą iš Etninės kultūros valstybinės globos pagrindų įstatymo šio pakeitimo iniciatorė Finansų ministerija, taip pat Seimo Kultūros komitetas bei Valstybės valdymo ir savivaldybių komitetas tikino, kad dėmesys etninei kultūrai bus užtikrintas KM parengtoje bendrojoje kultūros programoje ir KM strateginiuose veiklos planuose. Bet matome, kad šių planavimo dokumentų projektuose išvis nėra termino „etninė kultūra“. KM SVP šis terminas paminėtas vienintelėje vietoje – nurodant Lietuvos kultūros tarybos (toliau – LKT) finansuojamos konkursinės programos pavadinimą „Etninė kultūra ir nematerialus kultūros paveldas“. Beje, šiai programai numatyta ir toliau kasmet skirti tą pačią per

pastaruosius metus nepagrįstai sumažintą sumą (tik 350 000 Eur), į kurią gali pretenduoti ir tautinių mažumų projektai.

Pasak D. Urbanavičienės, mes lyg ir patektume į KM SVP projekte įvardytą tikslą „Informacijos išteklių visuomenei plėtra, istorinės atminties, tradicijų, kultūros paveldo apsauga ir aktualizavimas“. Tačiau nurodant šio tikslo uždavinius ir priemones nėra įrašytas 2020-11-16 patvirtintas Kultūros paveldo išsaugojimo ir aktualizavimo planas 2020–2024 m. (toliau – KP planas, jame yra gana daug etninei kultūrai skirtų priemonių) – vadinasi, jis neturės finansavimo. Prie minėto tikslo nurodomos lėšos vos kelioms šio plano priemonėms, skirtoms išimtinai tik materialiam kultūros paveldui. Todėl būtina kuo greičiau susitikti su KM vadovybe siekiant išsiaiškinti, kodėl iš svarbiausių planavimo dokumentų eliminuojama etninė kultūra.

V. Voveris informavo, kad pirmininkės prašymu jau pavyko susisiekti su Kultūros ministro patarėju ir pradėti derinti susitikimą. Jis prašė paruošti konkrečius klausimus, kuriuos reikėtų aptarti per susitikimą.

D. Urbanavičienė pasiūlė susitikime dalyvauti ir kitiems Tarybos nariams. Jos nuomone, aptarinėti LRV plano projektą nebeverta, nes jis bus patvirtintas jau kovo 10 d., todėl pasiūlė geriau su ministru aptarti KM SVP bei Kultūros ir kūrybingumo programos projektus. Dėl pastarosios programos projekto EKG T jau buvo ankstesniai KM vadovybei pateikusi kritiką dėl etninės kultūros trūkumo. Galima priminti ankstesnes EKG T išvadas, nes nėra atnaujinto šios programos projekto.

V. Griškevičienė pastebėjo, kad dėl Kultūros ir kūrybingumo programos ji jau buvo susitikusi su ministru Asociacijos „Kultūros savivaldos kolegija“ vardu. Šios programos rengimas sustabdytas, jos projektas (kaip ir Kultūros politikos pagrindų įstatymo projektas) bus svarstomas iš naujo, įtraukiant visas suinteresuotas institucijas. Taigi dabar yra puiki proga tai su ministru aptarti. Jos nuomone, etninė kultūra nėra traukiama į dokumentus turbūt sąmoningai, apsiribojant vien patvirtintu KP planu, kuriame visko labai daug. V. Griškevičienė pasiūlė klausti, kaip bus įgyvendinamas šis planas.

D. Urbanavičienė priminė, kad kaip EKG T atstovė buvo KP plano rengimo darbo grupėje, todėl jame ir atsirado etninė kultūra, tačiau šiame dokumente numatytos priemonės daugiausia yra tik rekomendacinio pobūdžio.

V. Griškevičienė pastebėjo, kad KP planas buvo suderintas su Aplinkos, Žemės ūkio, Inovacijų, Švietimo ministerijomis, Savivaldybių asociacija, Paveldo komisija, UNESCO. Vadinasi, jis nėra nereikšmingas. Tiesiog galima paklausti.

D. Urbanavičienė pastebėjo, kad KM SVP projekte pateiktoje finansų paskirstymo lentelėje tikslui „Skatinti pilietinę ir tautinę savimonę bei kūrybingos asmenybės ugdymą“ numatytas ryškus lėšų mažinimas: jei 2021 skiriama 10 mln. Eur, tai 2023 m. – tik 4 mln. Eur. Šio tikslo priemonei „Remti Lietuvos tradicijas, kultūros puoselėjimo iniciatyvas užsienyje“ 2021 m. skiriama 128 000

Eur, o 2023 m. – 0 Eur. Lėšų mažėjimas lietuviybės puoselėjimui yra akivaizdus visose eilutėse, o kultūros paveldo srityje finansavimas numatytas tik materialiam paveldui, bet ne nematerialiam paveldui.

L. Sungailienė patvirtino, kad į KP planą yra įtraukta nemažai EKG T pasiūlymų. Tačiau suprantama kodėl – KP plano priemonės nėra tiesiogiai siejamos su tiksliniu finansavimu. Buvo pasakyta, kad KP plano priemonės bus įgyvendinamos iš vykdytojų biudžetinio asignavimo ir vidinių resursų. Tokia situacija, L. Sungailienės nuomone, yra kelianti daug klausimų. Jai keista ir tai, kad svarbios KP plano priemonės nebuvo įtrauktas į KM SVO projektą. Jos nuomone, šį klausimą ministrui reikėtų užduoti. Taip pat reikėtų paklausti, kaip buvo integruotos Etninės kultūros plėtros valstybinės programos nuostatos, kodėl vengiama naudoti įstatymu įtvirtintą terminą *etninė kultūra* ir t.t.

D. Urbanavičienė atkreipė dėmesį, kad turime ne tik Etninės kultūros valstybinės globos pagrindų įstatymą, bet ir Nacionalinio saugumo įstatymą, kuriame taip pat figūruoja *etninės kultūros* terminas. Jis yra ir Švietimo įstatyme, kuriame sakoma, kad mokiniams turi būti suteikti etninės kultūros pagrindai. Iš visų ministerijų vienintelė KM visur pradėjo sistemingai braukti *etninės kultūros* terminą, jį bando pakeisti *nematerialiojo kultūros paveldo* terminu. Tačiau KM planuose nematerialus kultūros paveldas (toliau – NKP) lieka nelygiavertis lyginant su materialiuoju paveldu, jo puoselėjimas susiaurėja iki institucinės valdysenos. Taip pat svarbus lietuvių kultūros santykis su tautinių mažumų kultūra – pastarajai valstybės dėmesys yra žymiai didesnis, net finansine išraiška. Jei per LKT programai „Etninė kultūra ir nematerialus kultūros paveldas“ skiriama tik 350 000 Eur (beje, į šią programą paraiškas teikia ir tautinės mažumos), per regioninį modelį finansai irgi neužtikrinami, vadinasi tautinės daugumos (lietuvių) etninė kultūra praktiškai lieka be finansavimo ir be įtraukimo į valstybės kultūros politiką.

L. Sungailienė pastebėjo, kad NKP terminas ėmė įsigalėti ratifikavus tarptautinę konvenciją ir derinantis prie tarptautinių įsipareigojimų. Bet Etninės kultūros įstatymas kalba apie etninės kultūros globą [ir NKP – D.U. pastaba]. Atskiro NKP įstatymo rengimo neplanuojama ir poreikio tam nematoma, nes yra Etninės kultūros valstybinės globos pagrindų įstatymas. Vadinasi, šis įstatymas yra svarbus, jis pripažįstamas. Jos nuomone, reikia susitarti su KM, kada tarp šių dalykų reikia brėžti ribą, o kada ieškoti sąsajų. Ir vis tik reikėtų Etninės kultūros įstatyme įtvirtintų sąvokų ir nuostatų laikytis.

J. Rudzinskas pastebėjo, kad praėjusią savaitę teko dalyvauti bendrame posėdyje su LKT, kuri vykdo vertinimo sistemos reformą. Jei etninės kultūros naikinimo pozicija pasieks ir LKT, bus labai grėsminga situacija. Reforma vykdoma greitai, taigi reikia paskubėti.

N. Balčiūnienė informavo, kad Tautinių mažumų departamentui šiais metais skirta beveik 800 000 Eur. Mažumų bendruomenės yra labai neskaitlingos, tačiau jos gauna finansavimą ne tik iš

Tautinių mažumų departamento, bet ir iš LKT: tautinių mažumų bendruomenės gali gauti ir iš bendrųjų programą, nes ten niekas neklausia, kokia tavo tautybė, ir papildomai – iš tautinėms mažumoms skirtų programų. Jos nuomone, tai yra diskriminacinis skirstymas. Trečias tautinių mažumų finansavimo šaltinis – savivaldybės. Čia finansavimas yra labai dosnus, pavyzdžiui, poeto E. Bukino skaitymams Vilniaus miesto savivaldybė skyrė 10 000 Eur, Rusų kultūros dienos Vingio parke – nemokama scena ir t.t. Vilniaus miesto savivaldybė Vilniaus gatvėje skyrė lengvatinėmis sąlygomis didžiulį namą tautinėms mažumoms. N. Balčiūnienės nuomone, jau reikėtų kelti tautinės daugumos diskriminavimo klausimą. Lėšos skirstomos pagal tautybę, nors tokio dalyko nereikalauja jokia tarptautinė konvencija.

V. Jocys pasiūlė kreiptis į Pasaulio lietuvių bendruomenių atstoves Seime ir paklausti, kaip jos vertina lietuviybės puoselėjimo priemonių mažinimą.

V. Griškevičienė pasiūlė susitikime su ministru dalyvauti visiems Tarybos nariams.

P. Kalnius pritarė N. Balčiūnienei, kad negali būti diskriminuojama tautinė dauguma tautinių mažumų atžvilgiu, juo labiau, kad ir rusų, ir lenkų, ir žydų bendruomenės gauna didelę paramą iš užsienio.

G. Šapranauskaitė pasiūlė kitaip pasukti klausimą: paprašyti išaiškinimo, koku principu skirstomi finansai tautinių mažumų ir lietuvių tradicinėms kultūroms.

D. Urbanavičienė pasiūlė ruošiantis susitikimui su ministru parengti išsamią KM SVP analizę, taip pat galima priminti EKG T išvadas dėl Kultūros programos, į kurią turėjo pateikti Etninės kultūros plėtros programos dalykai. Galima pateikti ir LKT užsakymu padaryto tyrimo, kuriame aiškiai išdėstyta, kuo etninė kultūra skiriasi nuo NKP ir nuo mėgėjų meno, išvadas.

V. Jocio nuomone, tai būtų per platu.

L. Sungailienė pritarė minčiai paruošti raštišką apžvalgą, išdėstant esmines tezes su nuorodomis į dokumentus. Tuo pačiu ji pasiūlė teikiant pastabas dėl KM SVP pasižiūrėti, ką Vyriausybė yra nustačiusi, kas ministerijų strateginiuose planuose turi būti.

D. Urbanavičienė pasiūlė susitikimui dvi temas: KM SVO projektas ir už etninę kultūrą atsakingi žmogiškieji ištekliai Kultūros ministerijoje. Pastarasis klausimas yra didelė problema, nes šiuo metu už etninę kultūrą KM yra atsakingas vienintelis specialistas ir viceministras.

G. Šapranauskaitė pasiūlė apsiriboti vienu klausimu: KM SVP ir išdėstyti svarbiausias problemas.

D. Urbanavičienė paklausė, ar verta šiuo klausimu išeiti ir į žiniasklaidą, akcentuojant dėmesio etninei kultūrai ir apskritai lietuvybei stoką.

J. Rudzinskas pastebėjo, kad žiniasklaida labai mėgsta konfliktą. Nuo pat pradžių eiti konflikto keliu būtų neprotinga. Geriau pirmiau susitarti.

N. Balčiūnienė paklausė, ar jau nėra apie tai kalbėta ir bandyta tartis.

O. Drobelenės nuomone, tai apsunkintų pokalbį.

D. Vyčiniene pastebėjo, kad Prezidentūros Švietimo, mokslo ir kultūros grupės vadovė Jolanta Karpavičienė yra palanki etninei kultūrai. Ji kviečia teikti iniciatyvas, surengti forumą ar pan., ji mielai imtųsi organizuoti.

D. Urbanavičienės nuomone, etninės kultūros vieta kultūros politikoje būtų puikus klausimas tokiam forumui.

J. Vaiškūnas pastebėjo, kad tai būtų puiki forma išėjimui į žiniasklaidą. Jei tai nepavyktų, būtų galima organizuoti ir Spaudos konferenciją Seime. Tokiu būdu būtų pritraukiamos ir politinės jėgos.

NUTARTA:

1. Susitikimui su Kultūros ministru pasiūlyti aptarti Kultūros ministerijos strateginio veiklos plano projektą ir su juo susijusius kitus dokumentus, parengti raštišką projekte pastebimų problemų apžvalgą, pridodant nuorodas į ankstesnius EKGK vertinimus.

3. Siūlyti susitikime su Ministru dalyvauti visai Tarybai.

4. Inicijuoti forumą Prezidentūroje dėl etninės kultūros vietos kultūros politikoje.

2. SVARSTYTA. Muziejų įstatymo keitimo projektas Nr. XIIIIP-4429.

D. Urbanavičienė priminė, kad idėja inicijuoti Muziejų įstatymo pataisas EKGK kilo dėl A. ir J. Juškų etninės kultūros muziejuje prieš keletą metų kilusios sudėtingos situacijos, kai buvo nutarta iš muziejaus iškraustyti čia dirbančius ir gyvenančius muziejaus įkūrėjus A. ir V. Sniečkus, sukūrusius muziejuje savitą etnokultūrinę, naminę aplinką. EKGK pasiūlė keisti Muziejų įstatymą, įvedant terminą „gyvieji muziejai“, kuris yra suderintas su Lietuvos kalbos komisija ir įtrauktas į Terminų banką. Šis siūlymas Seimo nario R. Šarknicko vardu buvo užregistruotas Seime. Atlikus projekto vertinimą, palankią poziciją išreiškė Teisingumo ministerija ir kitos institucijos, tačiau Seimo Teisės departamentas ir Kultūros ministerija pateikė neigiamas pastabas. 2020-05-05 EKGK vardu buvo pateikta šių pastabų analizė, kai kurioms iš jų pritariant, tačiau kai kurias paneigiant. Pavyzdžiui, pastaba, kad „gyvojo muziejaus“ įtraukimas keičia visą Lietuvos muziejų klasifikaciją, kuri grindžiama muziejų statusu ir pavaldumu (nacionaliniai, savivaldybių ir pan.). Iš tiesų taip nėra – gyviesiems muziejams taip pat taikoma ši klasifikacija jo nepaneigiant, be to, jiems taikoma įstatyme įvardyta muziejų rūšių (memorialiniai, etnografiniai ir t.t.) samprata, jos nepaneigiant. Taip pat sureaguota į Seimo TD pastabą, kad įstatymo pakeitimai nenurodo, kokiais kriterijais remiantis būtų apibrėžiami gyvieji muziejai – tačiau į pakeitimus įtrauktas šių muziejų apibrėžimas, kuris jau yra Terminų banke. Dar viena Seimo TD pastaba, kad ne Muziejų įstatymas, o Statybų įstatymas ir kiti teisės aktai turėtų apibrėžti, ar muziejaus patalpose galima gyventi, ar ne. Tačiau išnagrinėjus Statybų įstatymą paaiškėjo, kad jis atsiriboja nuo patalpų paskirties nustatymo, taip pat to nėra ir

kituose nurodytuose teisės aktuose. Kai kurios Kultūros ministerijos pateiktos pastabos yra netgi įžeidžios: pavyzdžiui, pastaba, kad patikėti muziejų priežiūrą jų įkūrėjams yra ne tik neatsakinga, bet ir pavojinga, nes dažniausiai jie yra vyresnio amžiaus. Atkreiptinas dėmesys, kad nėra nė vieno teisės akto, draudžiančio gyventi muziejuje. Beje, A. ir J. Juškų muziejui nuo seno yra suteikta gyvenamosios patalpos paskirtis. Seimo Kultūros komitetas šį klausimą svarstė 2020-05-06 ir gavus EKGT pastabas nusprendė jį atidėti. Nežinia, ar šis klausimas pakliuvo į naują Seimo pavasario sesiją. Tačiau dabar A. ir V. Sniečkai jau gavo iš Kauno rajono savivaldybės (jai pavaldus jų muziejus) pranešimą, kad prieš du metus pasirašytas susitarimas jau baigiasi, todėl jie privalo jau iki gegužės mėnesio išsikraustyti iš muziejaus patalpų.

G. Šapranauskaitė pastebėjo, kad Muziejų įstatymas iš tiesų nenumato apgyvendinimo muziejuje. LLBM teikia apgyvendinimo paslaugas, tačiau pagal ilgalaikę nuomos sutartį. Vyksta konkursas, paslauga būna labai smulkiai aprašoma, numatoma, kad paslauga turi atitikti viešąjį interesą. Juškų muziejaus atveju, jei muziejaus steigėjas yra savivaldybė, gal įmanoma patalpas atidalinti – ekspozicijai ir interaktyvioms veikloms (svečių namams ar butui interpretatoriams). Bet šiaip yra reglamentuota, kad muziejuje gyventi negalima, tai yra išvestinė taisyklė iš Muziejų įstatymo. Tai siejasi su muziejaus funkcijomis. Tik ekomuziejuose (atspindinčiuose vietos tradicijas) muziejiniškai gali gyventi, nes laikoma, kad pats žmonių gyvenimas yra tarsi ekspozicija.

D. Urbanavičienė pastebėjo, kad Anglijoje, kitose Europos šalyse yra ir memorialinių muziejų, kuriuose žmonės gyvena.

G. Šapranauskaitės nuomone, tai greičiausiai yra privatūs muziejai. Juos greičiausiai valdo bendruomenės fondas ir jiems taikomi visai kitokie reikalavimai – kaip nusprendžia bendruomenė. Tai yra sudėtingas dalykas. Pagal dabartinę muziejų strategiją, visi muziejai turi būti gyvieji, siekiama tokio jų veiklos principo. Gyvasis muziejus arba *living history* muziejus – toks tipas būdingas JAV ir Anglijoje. Europoje labiau būdingas pavadinimas *muziejus po atviru dangumi*.

D. Urbanavičienė pastebėjo, kad pagal EKGT siūlymą ne visuose gyvuosiuose muziejuose privaloma gyventi, bet suteikiama tokia galimybė.

J. Vaiškūno nuomone, niekas nedraudžia Lietuvoje išskirti tam tikros rūšies muziejų, kokių užsienyje galbūt ir nėra arba jie yra apibrėžiami visiškai kitaip. Kas yra kitur, mūsų neįpareigoja elgtis taip pat. Mes galime kažką įsteigti vieninteliai pasaulyje. Be to, nekalbama apie tai, kad visuose muziejuose galima gyventi. Čia siūloma įteisinti tik muziejų rūšį, kuriuose gyventi galima. O Sniečkų atvejis yra ne vienas: pvz., panašiai buvo su K. Lovčiko muziejumi. Ateityje tokių muziejų gal nebebus, o gal bus daugiau. Bet kokiu atveju juos reikėtų apibrėžti. Pats apibrėžimas rodytų žmonėms, kad taip gali būti, tai savaime būtų paskata.

D. Urbanavičienė pasiūlė du galimus sprendimus: pirmas – daryti žingsnius, kad Muziejų įstatymo pataisos būtų greičiau priimtos; antras – kalbėtis su Kauno rajono savivaldybe dėl A. ir V.

Sniečkų neiškraustymo. Prieš tai buvęs pokalbis buvo labai vaisingas: Kauno rajono valdžia atsižvelgė į EKG T siūlymą pratęsti su Sniečkais sutartį, atskirti paslaugų apskaitą. Jos pastebėjimu, blogiausia yra tai, kad kėsiniamasi ne tik iškraustyti muziejaus įkūrėjus, bet ir keisti vidaus ekspoziciją, kuri yra išties unikali. Bandoma ją unifikuoti, kas daroma visuose kituose Lietuvos muziejuose.

V. Jocys pasiūlė padaryti visos Lietuvos analizę – kiek tokių muziejų yra ir kaip jie veikia. Jo nuomone, gyvas muziejus yra puikus dalykas ir ekonomine prasme, nes jam nereikia sargo ir pan. Na, jei žmogus baigia savo veiklą kaip muziejininkas, tai tam tikros kolizijos atsiranda, tačiau gal galima numatyti kažkokių saugiklius.

G. Šapranauskaitė pastebėjo, kad yra tokia kategorija kaip muziejų emeritai, kuriems galima suteikti tam tikrą darbo vietą.

D. Urbanavičienė pastebėjo, kad Sniečkų atvejis yra ypatingas, nes A. Sniečkui sutinkant dirbti ir kurti šį muziejų jam tuometinė Kauno rajono valdžia pateikė sąlygą, kad jis privalo muziejuje gyventi, todėl jis niekada ir nesirūpino gauti kitą gyvenamą vietą. Jei Sniečkai būtų galvoję, kad tai yra tik jų darbo vieta, jie seniai būtų pasirūpinę atskira gyvenama vieta.

N. Balčiūnienė pasakė, kad ją labai žeidžia Kultūros ministerijos pastaba, kad patikėti muziejaus priežiūrą įkūrėjams, nes jie yra vyresnio amžiaus, būtų neatsakinga ir pavojinga. Jeigu remtis liberalų ideologija, tai yra žmogaus teisių pažeidimas. Gal reikėtų paklausti, kas supirko eksponatus, už kieno pinigus, kas juos suvežė, kieno mašina (žinome, kad tai Sniečkų darbas). Reikėtų atkreipti dėmesį, kad Sniečkai turi visiškai atskirą įėjimą į gyvenamas patalpas, jie nemiega ekspozicijų erdvėje, tačiau ekspozicijoje yra daugybė daiktų, kurie yra jų nuosavybė. N. Balčiūnienės nuomone, čia yra piktybiškas noras juos išguiti.

V. Griškevičienė pastebėjo, kad Mažojoje Lietuvoje taip pat yra pavyzdžių, kur prie muziejaus buvo suformuotas tarnybinis butas, kuriame apgyvendinti jauni specialistai. Dabar jie dirba jau 30 metų. V. Griškevičienė pažadėjo pasidomėti, koku teisiniu pagrindu jie gyvena kultūros įstaigos pastate, nes tarnybinių butų kategorija iš esmės buvo išguita. Jos nuomone, galbūt dabar ji vėl tampa aktuali, nes rajonuose jaunų specialistų trūksta. Galbūt verta parengti rekomendaciją grįžti prie tarnybinių butų, nes tai yra viena iš motyvavimo priemonių.

L. Sungailienė pasiūlė Muziejų įstatymo keitimo klausimą iš naujo aptarti su Kultūros ministerija. Ne tik teisiniais aspektais, bet ir žmogiškaisiais, kurių iš tiesų trūksta KM atsakyme ir pozicijoje. Taip pat nedelsiant reikėtų pradėti kalbą su Kauno rajono valdžia, su Kauno rajono muziejaus direktoriumi Z. Kalesinsku. Sutartis su Sniečkais turi būti pratęsta mažiausiai metams, nes tiek truko karantinas, kas yra nenugalima kliūtis; o gal ir daugiau, kol bus rasti žmogiški sprendimai su dabar galiojančiais teisės aktais. O kad tai įmanoma, tai tikrai, jeigu tik yra noro ir nėra kažkokių asmeninių interesų.

J. Vaiškūnas pasiūlė kalbantis su Kauno rajono valdžia atkreipti dėmesį, kad tai yra ne vien šios vienos situacijos klausimas – jo pagrindu planuojamas Muziejų įstatymo keitimas, kuriuo būtų įtvirtintas toks reiškinys kaip gyvasis muziejus, o jei naikinamos tokio muziejaus sąlygos, tai naikinamas ir toks reiškinys. Čia nereikia prašyti, kad savivaldybė palaikytų žmones dar metus ar truputį daugiau. Reikia sakyti, kad rengiamas siūlymas įteisinti prasmingą reiškinį.

G. Šapranauskaitė pastebėjo, kad verta paminėti kitus panašius atvejus ir akcentuoti, kad šis atvejis atspindi šio reiškinio istoriškumą. Tai yra gyvieji liudytojai, jie kuria to muziejaus vertę būdami ir dalyvaudami, nes niekas kitas negali šios kolekcijos pristatyti kaip tie, kurie ją surinko. Tai yra unikalus muziejus, kurį sukūrė žmonės privačia iniciatyva, kurio tvarumą ir unikalumą užtikrina būtent šie žmonės.

D. Urbanavičienė pastebėjo, kad registruojant Muziejų įstatymo pakeitimus Aiškinamajame rašte jau buvo pateiktas sąrašas muziejų, kuriuose gyvena jų prižiūrėtojai: pavyzdžiui, V. Into akmenų muziejus Mosėdyje, Vyskupo M. Valančiaus gimtinės muziejus Nasrėnuose, M. Putino gimtoji sodyba – muziejus Pilotiškėse (priklausantis Prienų r. sav.), tautodailininko Straipos muziejus Dovainiuose, Upynos liaudies amatų muziejus Šilalės rajone, R. ir J. Jonušų tautodailės ir etnografijos muziejus Platieliuose, K. Sakalausko senienu muziejus.

D. Vyčiniene pritarė, kad reikėtų aprėpti visus panašius muziejus, tačiau ji pastebėjo, kad Juškų muziejus yra išskirtinis. Jis turi bendruomenę – ten vyksta nuolatinės Juškų dainų šventės, Sutartinių vakarai. Šio muziejaus aplinka yra nepaprastai palanki etnokultūrinei veiklai, į kurią įsitraukia ir Kauno krašto gyventojai, ir vilniečiai, ir vietos bendruomenė.

NUTARTA:

1. Raštu kreiptis į Kauno rajono savivaldybę, prašant pratęsti sutartį su A. ir V. Sniečkais, akcentuojant savitos ekspozicijos išsaugojimo būtinybę. Rašto projektą suderinti su Taryba el. paštu.

2. Pradėti dialogą dėl Muziejų įstatymo keitimo su Kultūros ministerija ir Seimo Kultūros komitetu.

3. SVARSTYTA. Etnografinių regionų heraldinių ženklų įteisinimas.

D. Urbanavičienė informavo, kad vasario 24 d. vykusiam Mažosios Lietuvos regioninės tarybos posėdyje nutarta kreiptis į Prezidentą, prašant padėti išspręsti susidariusį konfliktą tarp Mažosios Lietuvos (ML) bendruomenės ir Lietuvos heraldikos komisijos (toliau – LHK) dėl siekio kuriamoje regiono heraldikoje įtvirtinti ML bendruomenės pasirinktą briedžio simbolį. D. Urbanavičienė taip pat priminė ankstesniuose EKG T posėdžiuose priimtą nutarimą siūlyti Lietuvos herbo ir kitų herbų įstatymo (toliau – Herbų įstatymas) 3 straipsnio pataisą, kad kuriant vietovių heraldinius ženklus turi būti atsižvelgta į vietos žmonių nuomonę.

V. Griškevičienė pridūrė, kad šiemet jau yra penki metai, kai sprendžiamas ML herbo klausimas. ML taryba nutarė, kad raštą Prezidentui pasirašys kiekvienas ML tarybos narys asmeniškai. Artėja ML susijungimo su Lietuva 100-metis (1923 m.), tad būtų prasminga, jei ta proga ML jau turėtų patvirtintą heraldiką. V. Griškevičienė paprašė EKGKT parengti kreipimąsi į Prezidentą, palaikantį ML tarybą, pakvietė jį visus EKGKT narius pasirašyti asmeniškai. Jos teigimu, Mažajai Lietuvai šiuo atveju tikrai reikia sąjungininkų. Ji taip pat pasiūlė jau balandžio mėnesio EKGKT posėdyje aptarti konkrečią formuluotę, kuri turėtų būti įtraukta į Herbų įstatymą.

D. Urbanavičienė paklausė, ar yra aiški LHK pozicija dėl ML vėliavos.

V. Griškevičienės teigimu, istorinei ML trispalvei vėliavai LHK pritaria.

D. Urbanavičienė priminė, kad kalbantis su LHK dėl galutinio etnografinių regionų heraldikos įteisinimo paaiškėjo, kad privaloma parengti atnaujintus regionų herbų ir vėliavų vektorinius piešinius, o tai, LHK teigimu, turėtų finansuoti heraldikos kūrėjai ar iniciatoriai. Tačiau EKGKT tam reikalui lėšų neturi, kaip ir regionų heraldikos kūrimą daugiausia inicijavusios regioninės tarybos. Ji paklausė, ar ML savivaldybės savo ištekliais galėtų parengti vektorinį bent vėliavos failą. Tuomet remiantis Lietuvos vėliavos ir kitų vėliavų įstatymu (toliau – Vėliavų įstatymas) EKGKT galėtų patvirtinti Mažosios Lietuvos vėliavą, nes su LHK ji suderinta.

V. Griškevičienė patikino, kad čia problemos nėra. Ji patikino, kad ML tarybos heraldikos kūrimo grupė yra gavusi lėšas iš visų regiono savivaldybių heraldikos sukūrimo darbams.

D. Urbanavičienė pasiūlė ML heraldikos klausimą užbaigti nutarimu parengti kreipimąsi į Prezidentą, kuriame būtų išreikštas palaikymas ML tarybos pozicijai ir šį kreipimąsi pasirašyti visiems Tarybos nariams. Ji paklausė, ar yra prieštaraujančių.

Prieštaraujančių nebuvo; P. Kalnius pareiškė, kad susilaiko, o motyvus yra išdėstęs ankstesniame posėdyje.

P. Kalnius paprašė atsakyti į du klausimus: 1) EKGKT metinėje ataskaitoje minima, jog 2020 m. gruodžio 3 d. EKGKT pateikė raštą „Dėl Žemaitijos herbo ir vėliavos“ Žemaičių kultūros draugijai, kuriame paaiškino poreikio tobulinti etnografinio regiono heraldinius ženklus priežastis ir eigą. Ir klausė: kodėl tarybos vardu išsiunčiami raštai, dėl kurių taryba ne tik kad nebalsavo, bet net nebuvo pateikti tarybos nariams susipažinti? Netgi, aš, pažymėjo P. Kalnius, kaip darbo grupės narys, to rašto nemačiau. Kodėl vyksta toks reikalų tvarkymas po kilimu? Antras klausimas – kokia yra būtinybė tobulinti regionų ženklus, jeigu visoms bendruomenėms iki šiol jos tiko? Jo nuomone, jokios būtinybės nėra, ir dzūkai yra šaunuoliai, kad spaudimui nepasidavė.

D. Urbanavičienė atsakė, kad Žemaičių kultūros draugijai tiesiog buvo pateiktas atsakymas į jų užklausą, pateikiant ištrauką iš EKGKT posėdžio protokolo ir darbo grupės protokolą, kuriuose atsispindi šio klausimo svarstymo priežastys ir eigą, todėl būtinybės iš naujo derinti atsakymą su visa Taryba nebuvo. O būtinybė tobulinti sukurtus etnografinių regionų heraldinius ženklus buvo išsakyta

LHK posėdžiuose: LHK tvirtinimu, yra pasikeitę techniniai reikalavimai ir prieš teikiant herbus tvirtinti Prezidentui būtina juos iš naujo perbraižyti išpildant šiuolaikinius techninius reikalavimus. Tuo pačiu LHK pasiūlė Tarybai apsvarstyti, ar nereikėtų nustatyti bendrų visų regionų ženklų kūrimo principų (pavyzdžiui, apsisprendžiant visuose ženkluose naudoti lietuviškus užrašus ar pan.).

D. Urbanavičienė informavo, kad Žemaitijos taryba regiono heraldikos klausimą svarstė 2021-01-23 posėdyje ir nutarė, kad reikia parengti naują istorinę studiją pateikiant išsamesnius istorinius šaltinius, praplėsti 1994 ir 1998 metais parengtos heraldikos aprašymus bei vystyti tolimesnes diskusijas su visuomene siekiant pristatyti ir paaiškinti sukurtus regiono heraldinius ženklus. Dzūkijos (Dainavos) taryba regiono heraldikos klausimą svarstė posėdyje 2021-02-26. Jo metu buvo pakalbintas Dzūkijos herbo autorių A. Každailis, kuris griežtai atsisakė keisti šūkio kalbą, sutiko herbą pateikti iš naujo, sutvarkytą pagal naujus techninius reikalavimus. Dzūkijos Taryba pritarė su LHK jau suderintai Dzūkijos etnografinio regiono heraldikai. Taip pat paprašė EKGK kreiptis į LHK, kad būtų išaiškinta, kokių konkrečiai techninių dalykų trūksta, kad Dzūkijos herbas būtų pateiktas Prezidento tvirtinimui ir kad vėliau galėtų patvirtinti EKGK.

V. Jocys pasiūlė LHK paprašyti, kad jie nurodytų techninius reikalavimus, keliamus visų regionų heraldiniams ženkliams.

D. Urbanavičienė informavo, kad Suvalkijos (Sūduvos) taryba regiono heraldikos klausimą aptarė 2021-02-25 posėdyje. Suvalkijos (Sūduvos) taryba yra labai patenkinta savo heraldiniais ženklais, tačiau taip pat pasigenda tikslios informacijos dėl techninių reikalavimų. D. Urbanavičienė paklausė, ar visi pritaria siūlymams kreiptis į LHK dėl tikslesnio techninių reikalavimų heraldikos pateikimui išsiaiškinimo.

Niekas neprieštaravo, išskyrus P. Kalnių (žr. P. Kalniaus pasisakymą žemiau).

D. Urbanavičienė informavo, kad Aukštaitijos taryba regiono heraldikos klausimą svarstė 2020-12-11 posėdyje. Dauguma Aukštaitijos tarybos narių konstatavo, kad Aukštaitijos heraldika nepriėjo, buvo įvardyti jos trūkumai (pagrindinis simbolis, šūkis), todėl nutarta inicijuoti Aukštaitijos regiono heraldikos keitimą. Sudaryta darbo grupė iš regioninės tarybos narių, nutarta į ją pakviesti istorikus, mitologus, heraldikos žinovus. Taip pat nutarta inicijuoti viešą diskusiją regiono savivaldybėse.

L. Sungailienė paklausė, kas imsis istorinės studijos dėl Žemaitijos heraldikos rengimo.

D. Urbanavičienė atsakė, kad tai dar nebuvo nuspręsta. Ji atkreipė dėmesį, kad Žemaitijos tarybos posėdyje buvo akcentuojama, jog regionų heraldiniai ženklai neturi būti parengti pagal vienodus principus, nes kiekvieno regiono istorija yra skirtinga.

V. Jocys patikslino, kad žemaičiai iš esmės nieko keisti nesiruošia, planuojama tik išplėsti aprašymus.

P. Kalnius pareiškė: Įsivaizdavimas, kad etnografinių regionų simbolių galima karti pagal

kažkokių bendrų principus, laikantis kažkokio standarto, tempiant ant vieno kurpalio, yra visiškai klaidingas priėjimas prie klausimo sprendimo. Regiono heraldika yra visiškai individuali, nes regionai skiriasi ne tik savo kraštovaizdžiu, bet labai skirtingas yra kiekvieno regiono nuėitas istorinis kelias, ūkiniai-kultūriniai tipai, bendruomenės genezė, jos tradicinė kultūra ir tos kultūros raida. Ar galima pagal kažkokių bendrų principus kurti heraldiką, sakykime, dzūkams, kurie, su didžiule pagarba jų gražiai tradicinei kultūrai ir jų nuopelnais Lietuvos valstybei, bet dar XX a. pirmoje pusėje žemę tebearė jaučiais, o javus pjautuvais pjovė moterys, ir Žemaitijai, kuri jau prieš 1500 metų tarp visų baltų genčių išsiskyrė savo socialine-politine struktūra, jau XV amžiuje Lietuvos valstybės sudėtyje turėjo politinę autonomiją, atskirą vyskupiją, jau XV amžiuje turėjo bendro lavinimo mokyklų tinklą, o XVII amžiuje – jau ir kolegiją, kurioje mokėsi ne tik bajorų, bet ir valstiečių vaikai. Ir dėl to Žemaitijoje tuo metu buvo daug žmonių mokančių lotynų kalbą. Todėl ir lotyniškas užrašas žemaičių herbe yra visai tinkamas.

D. Urbanavičienė pritarė, kad regionų heraldiniai ženklai negali būti suvienodinti, išskyrus techninius parametrus.

L. Sungailienė atkreipė dėmesį, kad vienas iš svarbiausių dalykų yra tai, jog regiono heraldika būtų priimta bendruomenės sutarimu.

J. Vaiškūnas pritarė, kad iš tiesų vienas svarbiausių dalykų – sulaukti visuomenės pritarimo. Ir tai reikia padaryti būtent dabar, kol ženklai dar nėra galutinai patvirtinti. Jo nuomone, Aukštaitijos herbe yra padaryta klaidų parenkant Vyčio spalvą ir šūkį. Tai patvirtina naujausi heraldikos tyrimai ir tai reikia ištaisyti. O norint sužinoti visuomenės nuomonę galima organizuoti diskusiją, konkursą, savivaldybių apklausą ar pan.

NUTARTA:

1. Parengti raštą Prezidentui, palaikant Mažosios Lietuvos atstovų siūlymą Mažosios Lietuvos herbe įtvirtinti briedžio simbolį. Raštą suderinti su Tarybos nariais el. paštu ir pakviesti visus pasirašyti asmeniškai.

2. Svarstyti artimiausiame Tarybos posėdyje siūlymą dėl Herbų įstatymo keitimo.

3. Kreiptis į Lietuvos heraldikos komisiją, prašant pateikti tikslesnę informaciją dėl reikalavimų techniniams parametrams, kuriuos turi atitikti galutiniam įteisinimui teikiami etnografinių regionų herbų ir vėliavų etalonai.

4. SVARSTYTA. Siūlymas paskelbti Sūduvos metus 2022-aisiais.

D. Urbanavičienė atkreipė dėmesį, kad KM strateginiame veiklos plane numatyta 2022 m. švėsti 600 metų jubiliejų Melno sutarties, kuria Žemaitija visam laikui buvo pripažinta LDK dalimi. Tačiau nutylėta, kad ta pačia sutartimi ir Sūduva pripažinta LDK dalimi, įvardytos jos ribos.

Remiantis šiuo istoriniu įvykiu Suvalkijos (Sūduvos) taryba siūlo 2022 metus paskelbti Sūduvos metais.

V. Jazerskas patikslino, kad Melno taikos sutartis yra vienas svarbiausių dokumentų, kuriame minimas Sūduvos vardas. Ir tai yra išties reikšminga sukaktis Sūduvai - 600 metų nuo Sūduvos pripažinimo Lietuvos dalimi. Jis pristatė kitus Sūduvos paminėjimus istoriniuose šaltiniuose ir atkreipė dėmesį į nepagrįstą Suvalkijos vardo įsitvirtinimą (taip kraštas pradėtas vadinti tik jį atidavus carinei Rusijai po Abiejų Tautų Respublikos trečio padalijimo 1795 m. pagal Suvalkų miestą, kuris dabar priklauso Lenkijai). Jo teigimu, daug kalbininkų prieštarauja šio pavadinimo darybai.

D. Urbanavičienės nuomone, Melno sutarties minėjimas yra puiki proga paskelbti Sūduvos metus. Siūlymą galima pateikti per Seimo Sūduvos bičiulių grupę.

J. Šorys priminė, kad Etninės kultūros valstybinės globos pagrindų įstatyme regionas tebesivadina dvigubu pavadinimu – Suvalkija (Sūduva). Jo nuomone, tokius metus ir reikėtų skelbti. Jis priminė, kad dėl pavadinimo jau buvo diskutuota ir galutinis sprendimas nebuvo priimtas, nes istorinė Sūduva buvo daug didesnė už dabartinę Suvalkiją (Sūduvą).

D. Urbanavičienė pastebėjo, kad Suvalkijos (Sūduvos) taryba nori akcentuoti būtent Sūduvos pavadinimą, nes jų tikslas ir yra įtvirtinti būtent šį pavadinimą. Kitas dalykas – dabar pripažįstamas Mažosios Lietuvos etnografinis regionas taip pat yra tik dalelė kadaise egzistavusios istorinės Mažosios Lietuvos. Trečias dalykas – būtų labai gerai pakartotinai atlikti regioninės savimonės tyrimus. Panašu, kad sūduvių savimonė kuo toliau, tuo labiau stiprėja. Bet nereikia painioti – Melno taikoje užfiksuoti būtent Sūduvos pavadinimas, todėl remiantis šiuo istoriniu šaltiniu ir metai gali būti Sūduvos, neminint vėlesnio pavadinimo Suvalkija.

J. Šorys suabejojo regioninės savimonės reikšmingumu. Jo nuomone, žiūrint iš bendro Lietuvos vaizdo, ieškant istorinės tiesos, Sūduvos termino vartojimas Suvalkijai nusakyti yra ryškus neatitikimas.

V. Jocio nuomone, nors ir būtų paskelbti Sūduvos metai, vis tiek omenyje būtų turima Suvalkija (Sūduva). Atmintini metai būtų puiki proga išsigryninti pavadinimo klausimą. Jo nuomone, gal istorinio ir etnografinio regionų ribos ir neturėtų tiksliai atitikti.

P. Kalnius pritarė J. Šoriui, kad dabartinė etnografinė Sūduva nesutampa su istorine Sūduva. Jis pastebėjo, kad dabartinėje etnografinėje Suvalkijoje yra žemių, kurios nepriklausė istorinei Sūduvai, o iš kitos pusės – istorinė Sūduva apėmė beveik pusę etnografinės Dzūkijos. Jis, reaguodamas į V. Jezersko pasisakymą, atkreipė dėmesį ir į tai, kad ne visi kalbininkai mano, jog terminas Suvalkija yra netinkamas. Apie tai buvo didelė diskusija tarp Suvalkijos šviesuolių, ji atspausdinta 2004 m. Žurnale „Suvalkija“. 2006 m. ir Valstybinės lietuvių kalbos komisija pripažino, kad teiktinas regiono pavadinimas yra Suvalkija. Tačiau jo nuomone, regionas gali vadintis Sūduva, nes ji yra šios istorinės žemės branduolys. Gerbiant išnykusios genties atminimą, regioną galima taip

vadinti, tačiau jokiū būdu negalima pripažinti, kad šiuo metu yra kažkokie sūduviai. Visiems aišku, kad tikrai nebėra prūsų, o kad išnyko sūduviai nenorima pripažinti.

J. Vaiškūnas atkreipė dėmesį, kad akivaizdu, jog skelbti šiuos metus yra būtina, nes su juo siejasi daug neatsakytų ir itin aktualių klausimų.

D. Urbanavičienė paklausė, ar visi sutinka dėl siūlymo 2022 metus skelbti Sūduvos metais, teikimo.

Niekas neprieštaravo.

NUTARTA. Kreiptis į Seimo Sūduvos bičiulių grupę siūlant 2022 m. paskelbti Sūduvos metais, tai siejant su Melno taikos 600 metų jubiliejumi.

5. SVARSTYTA. Regioninių etninės kultūros globos tarybų siūlymai keisti Bendruosius regioninių etninės kultūros globos tarybos nuostatus dėl regioninių tarybų pirmininkų kadencijų.

D. Urbanavičienė informavo, kad šiuo metu Regioninių tarybų pirmininkų kadencijų trukmę ir skaičių nustato šie Bendrųjų regioninės etninės kultūros globos tarybos nuostatų (toliau – Nuostatai) punktai: „12. Kiekviena Regioninė taryba pirmajame savo posėdyje dalyvaujančių narių balsų dauguma renka savo pirmininką ir jo pavaduotoją (pavaduotojus) dviejų metų kadencijai, kuriuos tvirtina Taryba“. „14. Regioninės tarybos pirmininkas gali eiti šias pareigas ne daugiau kaip 4 kadencijas iš eilės“.

Ji pristatė Regioninių tarybų siūlymus dėl Regioninių tarybų nuostatų keitimo, keičiant šių tarybų pirmininkų kadencijų trukmę. Aukštaitijos taryba 2021-02-05 posėdyje nutarė inicijuoti Nuostatų 12 punkto pakeitimą ir išdėstyti jį taip: „Kiekviena Regioninė taryba pirmajame savo posėdyje dalyvaujančių narių balsų dauguma renka savo pirmininką ir jo pavaduotoją (pavaduotojus) 4 metų kadencijai, kuriuos tvirtina Taryba“. Aukštaitijos taryba siūlo keisti, kad pirmininkas gali eisti šias pareigas ne daugiau kaip dvi kadencijas iš eilės. Mažosios Lietuvos taryba 2021-02-24 posėdyje nutarė siūlyti regioninių tarybų pirmininkus rinkti kas 4 metus ir neriboti regioninių tarybų pirmininkų kadencijų. D. Urbanavičienės nuomone, tai labai geras siūlymas, nes regioninių tarybų pirmininkai dirba be jokio atlygio, tik didžiulio pasišventimo dėka. Tą patį siūlo ir Dzūkijos (Dainavos) bei Suvalkijos (Sūduvos) tarybos. Tačiau Žemaitijos regioninė taryba 2021-02-23 posėdyje nutarė siūlyti nei kadencijų trukmės, nei galimų kadencijų skaičiaus nekeisti (palikti 2 metų kadencijas, su galimybe būti 4 kadencijas iš eilės). Taigi, trys regioninės tarybos siūlo kadenciją ilginti iki keturių metų, tuo pačiu panaikinant kadencijų ribojimą.

N. Balčiūnienė suabejojo siūlymu neriboti kadencijų skaičiaus. Jai tai priminė Brežnevo laikus arba Lukašenkos režimą. Nekorektiška. Ji pritarė Žemaitijos pasiūlymui.

D. Urbanavičienė pastebėjo, kad visada būtų galimybė pirmininką perrinkti.

P. Kalnius pasiūlė visus šiuos variantus pateikti balsavimui el. paštu. Jis pritarė N. Balčiūnienei – labai ilgai esant vienam pirmininkui, gali susidaryti visokių negerų dalykų. Jis pasiūlė variantą: dviejų metų kadencija ir ne daugiau kaip dvi kadencijos.

J. Vaiškūnas pastebėjo, kad kiek tenka dirbti regioninėje taryboje, tiek kyla ta pati problema: pirmininkė vis nori atsistatydinti ir visada reikia ją įkalbinėti, kad ji dar pabūtų. Apie „apkerpėjimą“ nėra nė kalbos. Šios pareigos yra visuomeninės, todėl jas riboti nėra didelės būtinybės.

O. Drobelenė pastebėjo, kad patirtis šiuo atveju yra didžiulis plusas. Neina kalba apie tai, kad nereikia visiškai pirmininko neperrinkti, bet reikėtų sudaryti sąlygas gerai pareigas einančiam pirmininkui toliau dirbti.

J. Rudzinskas pastebėjo, kad etninės kultūros srityje svarbiausia patirtis, todėl jis pasisakė už kadencijų neribojimą. Jo nuomone, neribojant kadencijų nesusidaro jokie konfliktai, nes pirmininkas pasibaigus kadencijai vis tiek yra renkamas iš naujo.

V. Jocys pastebėjo, kad anksčiau jis pasisakė už 4 kadencijas po 2 metus, t.y. visumoje 8 metus. Tačiau jis pritaria ir dabartiniam variantui (2 kadencijos po 4 metus), vistiek būtų ne daugiau kaip 8 metai. Jo nuomone, nepakeičiamų žmonių nėra ir visgi tam tikra cirkuliacija yra gerai. Tai suteikia tam tikrą gyvastį, kuri ypač reikalinga regionuose.

G. Šapranauskaitė pasiūlė tarpinį variantą, kad būtų ir patirtis pagerbta, ir tam tikra cirkuliacija: 4 metai po 4 kadencijas.

V. Griškevičienė pastebėjo, kad būti regioninės tarybos pirmininku nėra taip jau saldu: reikia skirti daug laiko be jokio atlygio. Ji pritarė O. Drobelenės minčiai: jei žmogus blogai dirba, jis tiesiog neperrenkamas. Registruotas siūlymas ir įstaigų vadovams neriboti kadencijų. Ji labai pritarė, kad pirmininkai turi būti perrenkami, bet juokinga, kad ribojamas kadencijų skaičius. Jos nuomone, realybėje jokia autokratija čia nesusidaro. Ji vienareikšmiškai siūlo neriboti kadencijų.

R. Paukštytė-Šaknienės nuomone, kadencijų ribojimas turi racijos.

J. Šorys atkreipė dėmesį į pasakymą „protingas apsiribojimas“. Visur reikalinga kaita ir naujos idėjos. Be to, jis pasiūlė regioninių tarybų kadencijas susieti su EKGK kadencijomis.

J. Vaiškūnas atkreipė dėmesį, kad kadencijų niekas nesiūlo atsisakyti, bet kokiu atveju perrinkimas vis tiek vyks ir galimybė ateiti naujiems vis tiek bus. Čia kalba tik apie tai, kad atsisakius riboti kadencijų skaičių, žmogui bus sudaroma galimybė dirbti ilgiau, jeigu jis gali ir nori.

D. Urbanavičienė išvardino visus pateiktus siūlymus:

2 metų kadencija, ne daugiau kaip 4 kartus (dabartinis variantas);

4 metų kadencija, ne daugiau kaip 2 kartus;

4 metų kadencija neribojant kadencijų skaičiaus;

2 metų kadencija neribojant kadencijų skaičiaus.

L. Sungailienė atkreipė dėmesį ir į kitus pateiktus pasiūlymus: J. Šorio siūlymą regioninių tarybų kadencijas susieti su EKGK kadencijomis ir į P. Kalniaus siūlymą – 2 metų kadencija, ne daugiau kaip du kartus.

D. Urbanavičienė pastebėjo, kad regioninės tarybos deleguoja savo atstovą į EKGK ir dažniausiai tai būna pirmininkas. Tad šias kadencijas sutapatinti nėra labai gerai. Regioninės tarybos savo pirmininką turi išsirinkti anksčiau, negu sudaroma pagrindinė EKGK. Ji kritiškai pažiūrėjo ir į siūlymą rinkti 2 metams ne daugiau kaip du kartus. Pasak jos, regioninių tarybų darbo intensyvumas yra daug mažesnis nei EKGK (pavyzdžiui, EKGK rengia posėdžius kas mėnesį, regioninės tarybos – 4 kartus per metus), tad ir pirmininkų krūvis yra kur kas mažesnis, todėl labai sutrumpinti jų galimybę būti pirmininkų nėra prasmės. Ji paklausė, ar visi pritaria išvardintiems variantams.

Niekas neprieštaravo.

V. Jocys paklausė, nuo kada įsigalios nauja tvarka.

D. Urbanavičienė pasiūlė prabalsuoti iki kito posėdžio ir kitame posėdyje patvirtinti sprendimą.

NUTARTA. Iki kito EKGK posėdžio elektroniniu paštu įvykdyti balsavimą dėl Regioninių tarybų pirmininkų kadencijų, balsavimui pateikiant keturis variantus: 1. Dviejų metų kadencija, ne daugiau kaip 4 kartus; 2. Keturių metų kadencija, ne daugiau kaip 2 kartus; 3. Keturių metų kadencija neribojant kadencijų skaičiaus; 4. Dviejų metų kadencija neribojant kadencijų skaičiaus.

6. SVARSTYTA. Mažosios Lietuvos regioninės etninės kultūros globos tarybos sudėties pakeitimas.

D. Urbanavičienė informavo, kad Klaipėdos miesto savivaldybė delegavo naują atstovę - Klaipėdos miesto savivaldybės administracijos Kultūros skyriaus vyriausiąją specialistę Kristiną Skiotytę Radienę.

NUTARTA. Patvirtinti naują Mažosios Lietuvos regioninės etninės kultūros globos tarybos narę Klaipėdos miesto savivaldybės administracijos Kultūros skyriaus vyriausiąją specialistę Kristiną Skiotytę Radienę.

Posėdžio pirmininkė

Dalia Urbanavičienė

Posėdžio sekretorė

Audronė Daraškevičienė